

U ovom broju možete pročitati:

- RTVBiH i RTRS: Programi za javnost ispod propisanog minimuma
- Mediji pred izbore:
  - Srbija: Ko će da objavi pobjedu?
  - Crna Gora: Bez izborne propagande
- Makedonija: Politička propaganda i sakupljanje poena
- ◆ Vijesti

Novosti o medijima

Svake druge sedmice
priprema agencija SAFAX,
Sarajevo
<http://www.mediaplan.ba>

◆ Novinarstvo i demokratija ◆ Mediji u tranziciji

Broj 67, Serija I

Sarajevo, 14. septembar 2000.

RTV BiH i RTRS

Programi za javnost ispod propisanog minimuma

'Media plan institut' je sproveo opsežan monitoring reklamnih programa i javnog servisa dvije glavne javne radio-televizije u Bosni i Hercegovini: Radio-televizije Bosne i Hercegovine u Federaciji BiH i Radio-televizije Republike Srpske u Republici Srpskoj, te komercijalnih stanica Otvorena televizijska mreža (OBN), Nezavisna TV Hayat (NTV Hayat) i Nezavisna TV Studio 99 (NTV Studio 99) u Federaciji BiH, i Alternativna TV (ATV), BEL-TV i Nezavisna TV Banjaluka (NTV Banjaluka) iz Republike Srpske. Istraživanje je realizovano uz podršku organizacije 'IREX ProMedia', koja se bavi razvojem medija i programima pomoći za potrebe Agencije SAD-a za međunarodni razvoj (USAID).

Namjera agencije IREX, koja je i rezultirala sponzorisanjem ovog istraživanja, jeste da se potpomognu naporu međunarodne zajednice na razvoju solidne i pragmatične politike u procesu reforme javnog informisanja u Bosni i Hercegovini.

Obaveza: 40 posto programa za javnost

Međunarodna zajednica, uključujući Nezavisnu komisiju za medije (IMC), trenutno radi na podsticanju evolucije ova dva ostatka državne televizije bivše Jugoslavije u skladu sa standardima programa i profesionalizma evropskog javnog informisanja. Preciznije, namjera je da se RTVBiH transformiše u dvije komponente - Federalnu TV sa dva kanala, kojom će se pokrivati entitet Federacije, te novi Javni RTV servis (PBS) koji će pokrivati cijelu zemlju.

U sklopu ovih reformi, Nezavisna komisija za medije je 21. oktobra 1999. usvojila Opšti pravilnik o definisanju i obavezama javnih radio-televizija. U tom Pravilniku,

Nezavisna komisija napominje: "Dosljedno opšteevropskoj praksi, javne radio-televizije imaju jasne obaveze prema društvu, uključujući realizaciju programa kojim se odgovara na informativne, obrazovne i kulturne potrebe javnosti, te potrebe za obavještanjem javnosti," jer se te kuće djelomično izdržavaju novcem iz javnih fondova.

U skladu s tim, Nezavisna komisija traži od svih javnih radio-televizija – uključujući one registrovane na ime organa vlasti ili u čijoj finansijskoj podršci opštine i kantoni učestvuju sa više od 51 % - da posvete bar 40% svog sedmičnog programa vijestima i drugim informativnim ili obrazovnim programima." Nezavisna komisija dodaje da će se ovo pravilo primjenjivati na sve javne stanice čim Komisija istima izda dugoročnu dozvolu, a proces izdavanja dozvola je upravo u toku.

Istim se Pravilnikom ograničavaju komercijalne reklame ili programi sa komercijalnim sponzorima koje javne televizije mogu emitovati na 4 minute po satu. Nezavisno od ovog Pravilnika, Komisija je 9. marta 2000. godine izdala Kodeks o reklamiranju kojim se dodatno potvrđuje ovaj limit od 4 minute po satu za javne televizije ili 6 minuta na sat za javne radio-stanice, koji je stupio na snagu 15. aprila 2000.

Istraživanje 'Media plan instituta' odgovara na tri pitanja koja proizilaze iz ovih propisa:

1. Da li javne radio-televizije, naročito RTVBiH i RTRS, ispunjavaju navedeni minimum od 40% programa za potrebe javnosti, propisan od strane Nezavisne komisije za medije?

2. Da li propisi Nezavisne komisije za medije definišu programe za potrebe javnosti dovoljno jasno da bi se i drugima osim Komisije omogućilo da mjere trajanje i vrednuju sadržaj programa koje stanica emituje za potrebe javnosti?

3. Da li glavni javni servisi trenutno poštuju ograničenje trajanja reklamnog programa na 4 minuta po satu?

'Media plan institut' je vršio monitoring i mjerenja cjelokupnog emitovanja RTVBiH i RTRS četiri sedmice zaredom, od 1. do 28. maja, smatrajući taj period dovoljno distanciranim od opštinskih izbora, održanih 8. aprila, koji bi eventualno dali donekle iskrivljene pokazatelje usljed povećanog obima postizbornih izvještavanja i diskusija. U svrhu poređenja, 'Media Plan' je izvršio istu vrstu monitoringa tri privatne, komercijalne stanice registrovane kao takve od strane Nezavisne komisije u Sarajevu (OBN, NTV Hayat i NTV Studio 99) i tri druge u Banjaluci (ATV, TV Bel i NTV Banjaluka) tokom istog perioda.

Komercijalne televizije više "javne" od javnih servisa?!

Glavni nalazi istraživanja su slijedeći:

Programi RTVBiH-a i RTRS-a konstantno emituju manje od propisanog minimuma od 40% programa za potrebe javnosti. U maju su emitovali u prosjeku 32,25%, odnosno 29,93% programa date vrste. U četiri sedmice monitoringa, udio ovih emisija u programima RTVBiH-a nikada nije prešao 34%, a kod RTRS-a 30%.

Novosti o medijima- na jednom mjestu o aktuelnim medijskim događanjima u Bosni i Hercegovini
Izlazi svakog drugog ponedjeljka na engleskom i bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku. Tekstovi domaćih autora objavljuju se na jeziku kojim se autor služi.

Izdaje: **Media plan** i novinska agencija **Safax**

Urednik: Zoran Udovičić

Redakcija u Sarajevu:
Patriotske lige 30/III, Sarajevo;
Tel/fax: +387 71 (33) 213 078, 206 542
E-mail: safax-mp@bih.net.ba

Kancelarija u Banja Luci – SOS –
otvoreni telefon za novinare:
Tel/fax: +387 51 307 470

<http://www.mediaplan.ba>

**PREŠTAMPAVANJE DOZVOLJENO
UZ NAZNAKU AGENCIJE I AUTORA**

© 2000 Media plan institut

**Vlada Republike Francuske podržava
izdavanje ovog servisa**

Sasvim suprotno, udio programa za potrebe javnosti u programskim shemama dvije od šest privatnih stanica koje je 'Media plan institut' takođe pratio - naime, OBN-a i NTV-a 99 - konstantno je prelazio 40% iako se navedeni propis na njih ne odnosi.

Prema definicijama koje upotrebljava Nezavisna komisija, NTV Studio 99 je ostvario najveći udio programa za potrebe javnosti (53% je bio sedmični prosjek), ali je ovo posljedica velikog broja repriza vijesti i intervjua emitovanih prethodnog dana, te ograničene ponude zabavnih programa ove stanice. Trajanje programa za potrebe javnosti emitovanih na OBN-u u prosjeku je iznosilo 42,52% ukupnog emitovanja. Kod NTV Hayat, taj procenat iznosi 33,22%, čime su RTVBiH i RTRS potisnute na četvrto odnosno peto mjesto.

Ovo pokazuje da je određeni minimum od 40% praktičan, te možda i prenizak, a da bi poslužio svrsi određivanja jasne razlike između javnih i privatnih televizijskih stanica.

RTRS emituje više zabavnih programa nego i jedna druga praćena stanica, u prosjeku 4652 minuta ili 64,83% ukupnog sedmičnog programa, u poređenju sa 3672 minute ili 48,62% ukupnog programa RTVBiH. RTVBiH je emitovala više sportskih programa od bilo koje druge stanice - 1026 minuta ili 13,6% ukupnog programa u periodu od 1. do 28. maja.

Prema definicijama Nezavisne komisije, OBN odgovara profilu javne televizije više nego i jedna druga veća stanica u Bosni i Hercegovini, sa najvećim sedmičnim prosjekom programa za potrebe javnosti - 3113 minute ili 42,52% - i jednim od najnižih procenata zabavnog programa, na koji otpada u prosjeku svega 3289 minuta ili 44,03% ukupnog vremena emitovanja.

Tokom perioda monitoringa od 1. do 28. maja, samo su OBN i ATV realizovale kontakt-programe (omogućavajući gledaocima da se javljaju u program, iznose svoje komentare i postavljaju pitanja) sa javnim ličnostima, a koje Nezavisna komisija takođe definiše kao vid programa za potrebe javnosti. RTVBiH nije emitovala niti jedan kontakt-program tokom ovog perioda.

Od svih osam stanica, Bel TV je emitovala najveći broj vijesti (sedmični prosjek iznosi 980 minuta); za njom slijedi NTV Studio 99 (824 minute) i NTV Hayat (744 minute). RTVBiH i RTRS zauzimaju četvrto i peto mjesto sa 654 minute odnosno 540 minuta. ATV je na šestom mjestu sa 538 minuta. OBN i NTV Banjaluka zauzimaju najniža mjesta - kod njih udio vijesti u sedmičnom programu iznosi u prosjeku 456 odnosno 366 minuta.

Udio obrazovnih programa u programskoj shemi OBN-a uveliko je premašio isti kod ostalih stanica - 1812 minuta je OBN-ov sedmični prosjek, u poređenju sa 853 minute drugoplasirane RTVBiH - usljed čega OBN izbija u sam vrh na skali javnih servisa. ATV zauzima samo dno ljestvice - na obrazovne programe u shemi ove televizije otpada u prosjeku 314 minuta ili 18% ukupnog vremena emitovanja. (Ovi programi obuhvataju dokumentarce o životinjama ili prirodi uopšte koje većina stanica, čini se, koristi kao jeftin način za popunjavanje praznina u emitovanju.)

Niti jedna stanica nije realizovala minimum od 10 sati obrazovnog programa za djecu sedmično - standard koji Nezavisna komisija propisuje za javne TV stanice. RTRS nije u suštini realizovala niti jednu obrazovnu emisiju za djecu tokom monitoringa.

RTVBiH sistematski probija limit od 4 minute reklama po satu, koji propisuje Nezavisna komisija, kako u jutarnjim tako i u udarnim večernjim terminima. Od 1. do 28. maja, RTVBiH je narušila ovaj limit 100 puta, dostižući čak 19,72 minute reklama u terminu od 20:00 do 21:00 19. maja. Iako emituje relativno malo reklama, RTRS je četverominutni limit premašila 19 puta, dostižući čak 13,35 minuta između 18:00 i 19:00 11. maja.

TV Bel je emitovala najveći ukupni broj reklamnih programa - sedmično u prosjeku 1112 minuta ili 15,66% cjelokupnog programa. NTV Banjaluka i NTV Hayat su na drugom odnosno trećem mjestu sa 741 minutom (10,44%) odnosno 515 minuta (6,92%). Na reklame otpada u prosjeku: 407 minuta (5,56%) programa OBN-a, 352 minute (5,63%) kod ATV-a, 293 minute (3,88%) RTVBiH, 194 minute (4,92%) u slučaju NTV Studio 99 i 67 minuta (0,95%) kod RTRS.

Međutim, RTVBiH je na drugom mjestu po veličini udjela međunarodnih reklama visoke komercijalne vrijednosti, što čini više od 50% sveukupnog reklamnog programa ove televizije.

Inače, NTV Banjaluka po ovom parametru zauzima najviše mjesto. TV Bel, sa najvišim udjelom reklama uopšte, je - zajedno sa NTV Studio 99 - jedna od dvije najniže rangirane stanice u kategoriji stranih reklamnih programa.

Realizovane programske sheme nekih stanica znatno i često odstupaju od objavljenih programskih shema. Takva odstupanja unekoliko dezorijentirajuće djeluju na gledaoce i nisu dobrodošla kod klijenata. Kod RTVBiH i RTRS zabilježen je relativno mali broj takvih odstupanja.

Postoji potreba da Nezavisna komisija za medije preciznije definiše određene tipove programa koji, prema pravilima Komisije, spadaju u programe za potrebe javnosti, naročito dječije programe i tzv. kolažne programe koji obično kombinuju zabavne sadržaje, vijesti, informacije i reklame.

Da li predstoje izmjene u medijskoj politici?

Ovi rezultati dovode u sumnju koncepciju misije i efektivnosti javnih radio-televizija koju je usvojila Nezavisna komisija za medije. Određujući obavezni minimum programa od opšteg interesa, Nezavisna je komisija imala namjeru obavezati stanice, koje se izdržavaju novcem iz javnih fondova i pretplate, da daju prioritet vijestima, te informativnim, obrazovnim i sličnim programskim sadržajima od opšteg interesa nad zabavnim programima. Međutim, javni RTV servisi – dakle, RTVBiH i RTRS – očigledno u ovom trenutku favorizuju zabavne programe i to u većoj mjeri nego komercijalne TV stanice. To za posljedicu ima znatnije komercijalizovan profil njihovih programa nego je to slučaj sa programima nekih od vodećih privatnih komercijalnih medijskih kuća.

Nezavisna komisija za medije može primijeniti dva različita rješenja ovoga problema. Jedno je da se zadrži postojeći kurs medijske strategije, ali da se minimalna kvota programa od opšteg interesa poveća kako bi se olakšala diferencijacija između javnih i privatnih stanica; dalje, da se preciziraju termini i definicije javnog servisa, daju detaljnije smjernice javnim radiotelevizijama u pogledu njihove funkcije u društvu i pruži podrška radio-televizijama u monitoringu programa od opšteg interesa koji bi sprovodile one same. Drugo rješenje je pak nešto radikalnije, ali bi se moglo pokazati dugoročno korisnim. Naime, ovo rješenje podrazumijeva preokret u opštoj medijskoj politici, koju je međunarodna zajednica koncipirala na osnovu specifično evropskog shvatanja javnih radio-televizija kao primarnih zaštitnika javnog interesa, i približavanje sjevernoameričkom modelu komercijalnih stanica, zakonom obavezanih na emitovanje određene kvote programa od opšteg interesa. Ovaj bi se model mogao pokazati naročito pogodnim za bosanskohercegovačke prilike iz dva razloga. Prije svega, program komercijalnih TV stanica već sada obuhvata više sadržaja od opšteg interesa nego program javnih televizija. Drugo, ovim bi se pomoglo medijskim kućama da prevaziđu finansijske poteškoće koje su naročito izražene u slučaju javnih radio-televizija. Oba ova razloga ukazuju da izmjene u medijskoj politici i medijskom zakonodavstvu od strane međunarodne zajednice, a naročito Nezavisne komisije za medije, zaslužuju da se razmotre. **(Istraživački tim 'Media plan instituta' pod vodstvom Tarika Jusića. Naslove teksta je dala redakcija "Novosti o medijima". Media plan zahvaljuje Robertu Gilletteu iz organizacije 'IREX ProMedia' za njegovu podršku i stručnu pomoć u realizaciji projekta.)**

Mediji pred izbore

»Novosti o medijima« nastavljaju da prate medijsku situaciju u vrijeme predizborne kampanje u zemljama regiona Jugoistočne Evrope. U ovom broju objavljujemo informacije i analize naših saradnika iz Jugoslavije (odnosno Srbije i Crne Gore) i Makedonije.

Ko će da objavi pobjedu?

Ako se po podeljenosti medija u Srbiji na dva udaljena i suprotstavljena pola, po oštini i načinu izveštavanja pre svega onih koji su pod kontrolom države, po ostrašćenosti njihovih novinara i bezobzirnosti njihove uređivačke politike, može suditi, lako je doći do dramatičnog zaključka: od stvarnih izbornih rezultata i normalnog konsolidovanja vlasti u Srbiji i Jugoslaviji nema ništa, izvestan sukob dve političke grupacije i njegov neizvestan ishod jeste neminovnost koja će predstavljati kulminaciju ovdašnje dugogodišnje političke krize.

I u ranijim je fazama Srbija u izborni proces ulazila u sasvim neregularnim medijskim okolnostima. Gotovo od prvih dana svoje vladavine Milošević je pod striktnu kontrolu stavio sve vodeće medije u državi, pre svih Radio-televiziju Srbije, najuticajniji dnevni list »Politiku« kao i čitav niz manjih ali tiražnih listova među kojima su bile »Večernje novosti«, »Politika ekspres«, novosadski »Dnevnik« i drugi. I pored toga, međutim, gotovo je uvek postojao bar formalni privid kakve-takve izbalansiranosti u pogledu broja strana ili radio i televizijskog vremena koji su stajali na raspolaganju »drugoj strani«, a uticajna beogradska televizija Studio B (sada pod čvrstom kontrolom države) i nezavisni radio B92 (preuzet od strane vlasti), profesionalno radeći novinarski posao, nudili su mogućnost potencijalnim biračima da se objektivno informišu i sami odluče. Pred, po mnogo čemu, sudbinske izbore 2000., u atmosferi preovlađujućeg optimizma u pogledu izgleda Demokratske opozicije Srbije, a pre svega njihovog predsedničkog kandidata Vojislava Koštunice, okolnosti su bitno drugačije - čak i za već punu deceniju medijskim mrakom i tišinom obavijenu Srbiju.

Izveštavanje o izborima u državnim medijima, kao i u onim provladinim koji su samo formalno u privatnom statusu, fokusirano je gotovo u potpunosti na kampanju vladajuće koalicije - pre svega izbornog tandema SPS-JUL, obnovu i izgradnju zemlje, neumerenu kritiku opozicione konkurencije i napade na rukovodstvo Crne Gore. Drugim rečima, u izveštajima glavnih medija koje kontroliše režim gotovo da ne postoji aktivnost opozicije, izuzev citiranja određenih izjava, namerno izvučenih iz konteksta, koje se uklapaju u predizbornu šemu vladajuće koalicije o opoziciji kao izdajničkoj, potplaćenoj, nepatriotskoj, spremnoj da proda zemlju ili, jednostavno, kako je u državnim medijima gotovo isključivo zovu - NATO opoziciji.

S druge strane, mediji koji nisu pod kontrolom države, pre svih visokotiražni dnevници »Blic« i »Glas«, nedeljnici »Vreme« i »NIN« kao i jedan broj nezavisnih lokalnih radio i TV stanica, najveći prostor daju aktivnostima Demokratske opozicije Srbije, objavljujući izveštaje o predizbornim skupovima, dogovorima i kampanji, izjave lidera stranaka i predstavnika nevladinih organizacija te njihove intervjuje, plasirajući uvek na vidnim mestima istraživanja raznih instituta i agencija koje opoziciji daju vrlo izgledne šanse na izborima. U manjem obimu, ali i bez negativnih strasti, ovi mediji prate i aktivnosti predstavnika vlasti, najčešće konferencije za novinare i predizborne skupove, ne propuštajući priliku da gde god je moguće, makar karikaturama ili fotografijama, podstaknu i podrže kampanju za izlazak na izbore.

U makar i svedenoj medijskoj slici predizborne Srbije, međutim, nikako ne treba zaboraviti i jednu novu i veoma važnu činjenicu koja već pune dve godine u velikoj meri određuje ukupni stav javnog mnjenja i nesumnjivo doprinosi valjanoj informisanosti, kao i uspostavljanju protivteže nesputane propagande državnih medija. Istraživanja pokazuju da je nevladin nezavisni dnevnik »Blic« već dobre dve godine najčitanija dnevna novina u Srbiji, ispred tradicionalno najpopularnije »Politike« i uvek tiražnih »Večernjih novosti«. Prema najsvježijim istraživanjima istraživačkog tima Medija centra procenjuje se da »Blic« dnevno u Srbiji čita 1.904.580 ljudi. Slede »Večernje novosti« sa 1.307.960 čitalaca, pa »Politika« sa 1.132.000 i, opet nevladin, nezavisni »Glas javnosti« sa 721.961 dnevnom čitaocem. Svesna ovakvog odnosa snaga u oblasti pisanih medija i potpuno nespornog uticaja dva nezavisna dnevnika vlast je bezuspešno u više navrata pokušala da na razne načine, počev od zabrane uvoza hartije do brutalne zaplene štamparije, zaustavi izlaženje tih listova.

Ovakvo stanje svakako je učvrstilo odluku vlastima potčinjenih urednika državnih dnevnih novina da odu u »uređivačku« krajnost i pretvore svoje novine u neskrivene propagandne biltene vladajućih partija. Ilustracija za to je bezbroj. Prateći pisanje lista »Politika« od 7. avgusta (kada su raspisani izbori u SRJ) do 1. septembra, istraživački tim Medija centra došao je do sledećih rezultata: u tom je periodu »Politika« samo tri puta, u vrlo kratkim vestima, izvestila o odlukama i izjavama Demokratske opozicije Srbije - u prvom slučaju o odluci DOS da kandiduje Koštunicu za predsednika, u drugom je prenela deo izjave Koštunice u kojem kritikuje vladu Crne Gore i u trećem kratku izjavu jednog od čelnika DOS u kojoj se ovaj negativno izrazio o politici Srpskog pokreta obnove! S druge strane, ove su novine svakodnevno krcate naslovima kao što su: »Ne postoje izbori na kojima bi izdajnici pobedili«, »Glasanje za separatističke stranke pogubno za mir«, »Soroševi najamnici« i slično.

Ništa profesionalnije ne ponašaju se ni najvažniji elektronski mediji, pre svih RTS, Studio B, TV Politika, BKTV i drugi. Praćenje zastupljenosti stranaka i predsedničkih kandidata u samo jednoj predizbornoj nedelji dalo je gotovo neverovatne rezultate. Aktivnostima koalicije SPS-JUL Radio-televizija Srbije je u toku jedne nedelje posvetila 39,31 % svog vremena, a Demokratskoj opoziciji tek 9,95 %. Valja imati u vidu da je ovde reč samo o izveštajima direktno vezanim za predizborne stranačke aktivnosti, bez priloga o obnovi, izgradnji, uspesima u zdravstvu, opštem zadovoljstvu naroda i sve većem broju zemalja koje odobravaju politiku vlasti u Jugoslaviji i dive joj se. Odnos je još drastičniji kada je reč o predsedničkim kandidatima: direktnom praćenju kampanje Slobodana Miloševića RTS je posvetila u jednoj nedelji 32,95 % ukupnog vremena u informativnim emisijama. Očito sve opasniji protivkandidat Vojislav Koštunica nije pomenut ni jedan jedini put!

O nešto profesionalnijem odnosu lokalnih nezavisnih TV stanica, naklonjenih opoziciji, svakako svedoči i koliko-toliko izbalansirana relacija na lokalnoj televiziji u Nišu: dok je Vojislav Koštunica dobio 11,11 %, Slobodanu Miloševiću je ipak pripalo 8,52 %.

U ovakvom medijskom odnosu snaga građani Srbije će izaći na birališta 24. septembra. Ovi izbori posebni su i drugačiji još po nečemu. Po prvi put birači u većini iskreno veruju da opozicija, a pre svih njen predsednički kandidat, imaju realne šanse da pobeđe. Jedina dilema koja ostaje potpuno nerešena glasi – ko će to da objavi?

Među brojnim analitičarima, političarima, novinarima, javnim radnicima i običnim građanima podeljena su mišljenja šta će se desiti posle izbora i eventualne pobeđe opozicije. Ono što međutim niko ni u najambicioznijim predviđanjima definitivno ne može da zamisli jeste naslovna strana lista Politika na kojoj 25. septembra piše – »Milošević izgubio izbore«.

Možda se baš u toj činjenici nalazi i odgovor na pitanje šta će se događati u Srbiji posle brojanja glasova.

(Vladan Radosavljević, Medija centar Beograd)

Crna Gora

Bez izborne propagande (ali se preporuka ipak ne poštuje)

Sekretarijat za informisanje Vlade Crne Gore je zatražio od državnih medija da ne prate kampanju političkih stranaka i koalicija čije su izborne liste potvrđene od strane izborne komisije. Ova odluka uoči predstojećih izbora u Jugoslaviji, koje je crnogorska vlast proglasila nelegalnim, odnosi se na javna glasila u Crnoj Gori čiji su osnivač Republika ili jedinice lokalne samouprave. Međutim, svi mediji na koje se ovo odnosi ne poštuju upozorenje ovog državnog organa.

Pojašnjeno je da je ovo upozorenje izdato na osnovu Rezolucije Skupštine Republike Crne Gore o zaštiti prava i interesa Crne Gore i njenih građana. Iz njega proističe da su promjene Ustava SRJ od 6. jula ove godine ništavne i da se odluke, koje na osnovu njih donose savezni

nelegitimni organi, neće poštovati, a time se neće poštovati ni izborna pravila koja je utvrdila Savezna izborna komisija 2. avgusta ove godine.

U upozorenju Sekretarijata se, međutim, ne zabranjuje informisanje o izbornim aktivnostima. To se vidi i iz slijedećeg navoda: «javna glasila, čiji je osnivač država ili jedinica lokalne samouprave, imaju zakonsku obavezu i dužnost da u svom programu objektivno izvještavaju o stavovima i aktivnostima svih parlamentarnih stranaka u Republici, saglasno pravilima koja utvrđuju programski odbori javnih glasila».

Po sadašnjim pravilima prostor na državnoj Televiziji Crne Gore i u dnevnom listu «Pobjeda», mogu «koristiti» samo parlamentarne stranke. Od sedam crnogorskih stranaka koje učestvuju u ovoj izbornoj trci, to je jedino Socijalistička narodna partija Momira Bulatovića. Ova stranka svaku svoju pres-konferenciju posvećuje savezним izborima, a time i realizuje svojevrsnu predizbornu propagandu.

Inače, savezni izbori prisutni su svakodnevno u medijima kroz rad članica vladajuće koalicije: Demokratske partije socijalista, Narodne stranke i Socijaldemokratske partije – koje izbore, zvanično, ne priznaju, ocjenjujući ih nelegalnim i uperenim protiv interesa Crne Gore, te preporučujući građanima da ih bojkotuju.

Valja napomenuti da državna Televizija odnedavno u svom programu ima informativnu emisiju «Objektiv», posvećenu događajima u Srbiji, bolje reći namijenjenu gledalištu u toj Republici. Kako je početkom izborne kampanje «Objektiv» počeo da izvještava o izbornim aktivnostima, pretežno opozicije u Srbiji, to je TV Crne Gore odlučila da emisiju, do okončanja izbora, emituje samo preko satelita. Odluka Sekretarijata za informacije je na taj način ispoštovana, jer se predizborni program ne emituje na zemaljskoj TV mreži, ali je zato dostupan preko satelita.

Zanimljivo je i to da vanredna sjednica Skupštine Crne Gore, zakazana na zahtjev poslanika Socijalističke narodne partije (SNP) za 12. septembar, nije prenošena direktno preko Televizije, što je, kako je objašnjeno, u skladu sa poslovníkom o radu Skupštine, kojim se predviđa da nema prenosa kada se sjednica održava uoči saveznih ili republičkih izbora. To se, doduše, kao bumerang vraća vladajućoj koaliciji, jer SNP tvrdi da time zvanična vlast u Crnoj Gori priznaje izbore.

Dnevnik »Dan«, blizak politici režima u Beogradu, agituje za izlazak na izbore i podržava koaliciju SPS-JUL i Slobodana Miloševića kao predsedničkog kandidata. I dva opštinska medija - Radio Pljevlja i Radio Herceg Novi (a u tim gradovima vlast vrši Socijalistička narodna partija), oglašuju se o upozorenje Sekretarijata. U početku su imali različite stavove: uredništvo Radio Pljevalja je, tako, odmah stavilo do znanja da ga upozorenje Sekretarijata ne interesuje, odnosno da ga neće poštovati, dok je Radio Herceg Novi objavio da će poštovati preporuku nadležnog organa, ali je pod pritiskom rukovodstva Opštine, koje kontroliše SNP, promijenio stav i uključio se u izbornu kampanju.

Što se tiče nezavisnih medija u Crnoj Gori, oni izborne aktivnosti, uglavnom, prate po sopstvenoj procjeni, nastojeći da informišu, ali i da se – već prema naklonosti nekoj od političkih opcija - odrede prema izborima. Oni, međutim, nijesu u obavezi da poštuju navedeno upozorenje.

(Julka Pejović, Montena fax Podgorica)

M a k e d o n i j a (1 0 . s e p t e m b a r)

Politička propaganda i sakupljanje poena

Makedonija već nekoliko godina za redom živi sa izborima – 1998. parlamentarni, 1999. predsednički i sada, 2000., lokalni. Možda upravo zbog toga, a i zbog činjenice da je kampanja započela u jeku godišnjih odmora, predviđanja su bila da će ona biti “bleda, nezanimljiva i

dosadna”. Međutim, sudeći po onome što se događalo za vreme same kampanje, izgleda da se predviđanja nisu obistinila. Visoke letnje vrućine nisu zasmetale političkim partijama i njihovim kandidatima za gradonačelnike i savetnike opština da organizuju mitinge, pres-konferencije, da obilaze gradove i sela duž cele Republike. Za bolje razumevanje medijske klime u kojoj su pripremani izbori za čitaoce izvan Makedonije malo šire ćemo objasniti politički ambijent sadašnje Makedonije.

Mnoštvo stranaka i koalicija

U borbi za lokalnu vlast su se uključile sve postojeće i novofomirane male i velike političke partije i koalicije. Ipak, u kampanji su dominirali vladajuća koalicija (ali samo VMRO-DPMNE i Demokratska Alternativa); DPA - Demokratska partija Albanaca (treći koalicioni partner u Vladi koji nastupa samostalno); Udružena opozicija (sastavljena od četiri partije: SDSM - Socijaldemokratski savez Makedonije, LDP - Liberalno-demokratska partija, SPM - Socijalistička partija Makedonije i Liga za demokratiju); PDP - Partija demokratskog prosperiteta (albanska partija koja je participirala u prethodnom vladinom sastavu); LP - Liberalna partija (odvojeno krilo LDP-a na čijem čelu je Stojan Andov, bivši predsednik Sobraanja RM); VMRO - Vistinska Makedonska Reformska Opcija (novoformirana politička partija na čelu sa Borisom Stojmenovim, doskorašnjim Ministrom za finansije u vladi Ljupča Georgievskog i sadašnji njegov ljuti neprijatelj); i novoformirani DS - Demokratski savez na čelu sa Pavlom Trajanovim, doskorašnjim ministrom Ministarstva za unutrašnje poslove Vlade Ljupča Georgievskog.

Sve što se zbivalo za vreme kampanje ukazuje na to da su ovo veoma važni izbori, ali ne zbog značenja lokalne samouprave za ukupne demokratske procese u državi. Nešto drugo je u pitanju. Naime, opozicioni blok - “Udružena opozicija” - u svojoj kampanji je isticala da se 10. septembra u RM ne bira samo lokalna vlast, nego da se ocenjuje i sadašnja vlast. Ovaj je blok pozivao na vanredne parlamentarne izbore (koji regularno treba da se održe tek 2002. godine). Na ovu bačenu rukavicu premijer Ljupčo Georgievski je veoma brzo reagovao i lakonski javno izjavio da će, ukoliko Koalicija VMRO-DPMNE i DA na lokalnim izborima dobije 10% manje glasova od udružene opozicije, on sam 1. oktobra raspisati vanredne parlamentarne izbore. S ovim se, naravno, nisu složili koalicioni partneri DPA - Arben Đaferi i DA - Vasil Tupurkovski (koji se nalazi u SAD na operaciji srca i čiji se povratak u Makedoniju očekuje 25. septembra), tražeći od premijera da preispita svoju najavu, dok je predsednik Sobraanja Savo Klimovski njegovo obećanje ocenio kao “čistu retoriku”. Naravno, sasvim drugo pitanje je kako se to može realizovati, s obzirom da je za to potrebno raspuštanje Parlamenta za što treba da glasaju sami parlamentarci - najmanje njih 61 - i ukoliko su se za to prethodno referendumski izjasne građani Republike Makedonije.

Upotreba ili zloupotreba medija u izborima

Gde u celoj ovoj političkoj izbornoj igri možemo smestiti medije? Nisu potrebne neke posebne analize da bi se utvrdilo da ćemo i ovog puta dobiti nekoliko kategorija medija: (1) one na strani vlasti (posebno javni servis - Makedonska radio-televizija, ili dnevne novine kao “Nova Makedonija” ili “Večer”); (2) one na strani opozicije (kao nedeljnik “Start” ili “Denes”); i (3) one neutralne u odnosu na političke subjekte- učesnike u kampanji (kao dnevne novine “Dnevnik”). I kad bi stvari tu završile, sve bi bilo u redu - “već viđeno”. Međutim, kako se kampanja zahuktavala, kako se približavao dan prvog kruga glasanja (10. septembar), tako je postajalo sve jasnije da mediji imaju centralnu ulogu u izborima. O čemu se radi?

Nepunih deset dana pre početka glasanja počeo je pritisak na medije - direktan i indirektan. Javnost je bila svedokom legitimizacije nasilja od strane vlasti i “hajke” na nekoliko uticajnih nezavisnih medija u Republici.

Prva u nizu akcija vlasti je bila odluka Vlade da blokira žiro račun novinsko-izdavačkog preduzeća “Denes” koji izdaje dnevne novine “Makedonija denes” i nedeljnik “Denes”. Povod, ističu u uredništvu, je njihovo pisanje o fondaciji “Blagovestije” kojom rukovodi Snežana Georgievska, supruga aktuelnog predsednika Vlade RM koja je nedelju dana pre toga najavila dve

tužbe protiv NIP-a "Denes". Reč je o seriji napisa o radu njene fondacije u kojima je postavljeno pitanje načina finansiranja ove fondacije. Sve je počelo 31. avgusta 2000. kada je "Makedonija denes" na naslovnoj strani objavila "Zabranjeni Denes i Makedonija denes - Georgievski uvodi diktaturu!" U tekstu se kaže da su ova dva glasila suočena sa direktnom pretnjom da budu onemogućeni u svom normalnom radu. Naime, po nalogu premijera 30. avgusta je aktivirano jedno sumnjivo rešenje Uprave za javne prihode, odnosno blokiran je žiro račun preduzeća. I pored zabrane odgovorni iz glasila kažu da će i dalje izlaziti, jer iza sebe imaju javnost.

Potom, tačnije 4. septembra, sledi informacija o najavi Ministarstva za transport i veze o rušenju novog objekta televizije Kanal 5, privatne stanice koja emituje program na području grada Skopja i čiji vlasnik je Emil Stojmenov, sin Borisa Stojmenova, bivšeg ministra Ministarstva za finansije i sadašnjeg predsednika VMRO - Vistinska Makedonska Reformska Opcija, novoformirane partije u čije redove je prešlo nekoliko (šest, a najavljuje se i veći broj - oko 18) parlamentaraca vladajuće VMRO-DPMNE. Tu naravno valja napomenuti da su ovi parlamentarci bili dočekani na nož "simpatizera" VMRO-DPMNE koji su takoreći kamenovali njihove domove, što je sa strane premijera Georgievskog bilo ocenjeno kao "spontana" reakcija. Policija se kasno uključila u njihovu zaštitu, zaboravljajući pri tom da oni po Ustavu RM imaju imunitet. Što se tiče televizije Kanal 5, u rešenju Ministarstva se kaže da treba srušiti celi objekat i to odmah (kako stoji u dokumentu za rušenje), a problem je samo njegova nadgradnja i rešenje koje nedostaje za gradnju tog dela objekta. Osim toga, vlasnici TV stanice su još 1997. godine dobili građevinsku dozvolu za gradnju, a ove godine podneli i zahtev za nadgradnju.

Poslednja u nizu (tri dana pre glasanja) je vest o odluci Ministarstva za transport i veze o rušenju objekta TV stanice A1. Ova TV stanica je nosilac koncesije na nacionalnom nivou i pokriva više od 70% populacije RM i jedan od najstarijih privatnih elektronskih medija u Makedoniji. I u ovom, kao i o u prethodnom slučaju, radi se samo o nadgradnji o kojoj se vodi sudski spor, što isključuje mogućnost rušenja dok se spor ne reši. Inače, TV A1 je još 1995. godine zavedena u Posedovni list i u Urbanističkom planu tog dela grada Skopja.

U ovom kontekstu treba pomenuti i odluku vlasti o rušenju objekta "Pirin" u centru Skopja - vlasništvo građevinskog preduzeća UPA Enterprise. Zašto? Zato što je vlasnik ove firme Ljupčo Palevski i vlasnik nedeljnika "Start" i lokalne privatne TV stanice Skopje, ili ono što je možda najvažnije, predsednik Gradske organizacije opozicione SDSM. Šta je tu uradila vlast? Srušila je deo objekta bez obzira što su se stanari već bili uselili, i poslala finansijsku policiju u kontrolu poslovanja nedeljnika "Start". Televizija Skopje je ostala nedirnutu jer ima "nezanimljivu" programsku šemu zabavnog i rekreativnog karaktera. Da ne zaboravimo, finansijska policija je u jeku kampanje posetila i velike firme kao Alkaloid - najveća fabrika lekova u RM, Sileks - industrijski kompleks kojim rukovodi predsednik SPM, Feršped - jednu od najvećih špediterskih firmi u RM i druge firme koje "nisu pod kontrolom vlasti". Još je apsurdnije to što je, u isto vreme kad se sve ovo događalo, premijer lično promovirao konkretno sprovođenje Zakona za denacionalizaciji dodelivši prve ključeve ljudima čija je imovina bila oduzeta u prethodnom sistemu. Ovo zorno predočava ozbiljnu krizu pravne kulture kroz koju Makedonija u ovom trenutku prolazi.

Međutim, ono što posebno zabrinjava, a nije bilo dostupno javnosti, su brojne anonimne pretnje upućene novinarima. Najviše zabrinjava i plaši "inertnost" novinara i makedonskog novinarstva uopšte, što nije prvi put da se ona manifestuje. Nismo čuli ni reč osude od strane Udruženja novinara RM o tome što se zbivalo u medijima i oko njih.

Akcija i reakcija

Što se tiče pritiska vlasti na medije, tu stvari nisu stale. Sledila je akcija i reakcija i to direktna i javna. NIP "Denes" je najavio da će tužiti premijera zbog izrečenih kleveta i laži da oni rade na crno. TV A1 je uputio javnu poruku da su oni servis građana i da ni jedna vlast neće moći da ih stavi pod svoju kapu, te da ovaj tim zna da radi samo profesionalno i u interesu građana. Zaposleni (i kolege novinari iz drugih redakcija) TV Kanal 5 su na dan kad je najavljeno rušenje blokirali prilaz do objekta autobusima, no do rušenja nije došlo.

Oštro su reagovale i političke partije. U znak solidarnosti sa medijima na koje se vrši pritisak vlasti, udružena opozicija (SDSM, SPM, LDP i Liga za demokratiju) je donela odluku da više ne nastupa u emisijama Makedonske radio-televizije. Oni su optužili vlast da vodi prljavu kampanju u koju je uključila i Makedonsku RTV, koja upravo sada doživljava svoju najveću degradaciju od svog postojanja radeći u funkciji vladajuće partije. Istu odluku je donela i VMRO - Vistinska Makedonska Reformska Opcija, najavivši da neće učestvovati u debatnim emisijama MTV zbog njenog nekorektnog ponašanja u kampanji. Naravno, reagovala je i vladajuća koalicija. Portparol Demokratske Alternative Slobodan Čašule (doskorašnji kolega novinar) je izjavio da nije vreme da se ruši objekt Kanal 5 niti da se blokira račun NIP-a "Denes". Pri tom je ipak naglasio da konačno u državi mora da se uspostavi red, zaboravljajući da se red i pravna država ne uspostavlja gaženjem slobode štampe.

Kakve su bile reakcije predsednika Vlade? Takoreći u ulozi potparola vlasti, on je u izjavama za javnost objašnjavao regularnost poteza državnih službenika. Po njemu, "Denes" je blokirao, jer nije platio porez u iznosu od 100.000 njemačkih maraka dodavši da Udružena opozicija ima toliko para da im plati dug. Što se tiče televizije Kanal 5, on je izjavio da se taj slučaj treba potpuno ispitati jer se za spornu zgradu još uvek, posle tolikih insistiranja, ne može utvrditi čija. Osim toga, smatra on, ovaj objekat nije vlasništvo Borisa Stojmenova niti njegovog sina, nego nekog drugog pravnog lica. Pitanje je gde je tu istina - verovatno negde na sredini. Možda će javnost imati privilegiju da javno i transparentno dođe do nje.

Pritisци na medije – stara praksa

Kako stoje stvari, pogrešili bi ako kažemo da smo zatečeni sa zbivanjima u medijima. Oni koji dugo pamte, setiće se da su mediji trpili pritiske i ranije, posle parlamentarnih izbora a i za vreme predsedničkih izbora. Da se podsetimo.

1998. godine kada je vlast preuzela "Koalicija za promene" (VMRO-DPMNE, DA i DPA) prvi na udaru su bili javni radiodifuzni servis Makedonska radiotelevizija i Novinsko izdavačko preduzeće "Nova Makedonija". Pritisak vlasti na Makedonsku televiziju počinje sa izborom nove partijske garniture na čelu kuće. Ubrzo nakon toga je smenjen zamenik urednika informativnog programa Makedonskog radija (dugogodišnji i poznat novinar) zbog kritičkih komentara upućenih novoj Vladi. Nešto kasnije iz Makedonskog radija je suspendovan još jedan poznat novinar (koji danas radi u A1 televiziji) zato što je kao gosta u programu pozvao jednog od čelnika opozicione SDSM.

Slučaj NIP "Nova Makedonija" je veoma dobro poznat javnosti. Zbog velikih dugova nova vlast postavlja novog generalnog direktora i predsednika Upravnog odbora - najprije Slobodana Čašula (dugogodišnjeg novinara u Makedonskom radiju a sadašnjeg potparola DA), a potom Ljubomira Paunovskog (sadašnji Ministar za odbranu) koji nisu uspeli da spasu od "kolapsa" najstariju novinsku kuću u RM. Kako sada stvari stoje, "Nova Makedonija" ima najniži tiraž od svog postojanja do danas, najslabiji kadrovsko-novinarski potencijal (svi dobri novinari su pobjegli u druge medije), ali zato ima donacije od države i naravno nepromenjenu pro-vladinu uređivačku politiku.

U toku predsedničke kampanje 1999. godine na udaru su bili, između ostalih, A1 i Sitel televizija (isto tako nacionalni koncesioner) kao i TV Era (privatna albanska TV stanica koja pokriva područje grada Skopja). U jeku kampanje, za vreme drugog izbornog kruga, TV Era je zbog emitovanja intervjua sa predsedničkim kandidatom Titom Petkovskim, bila isključena iz struje, dok su glavni i odgovorni urednik i vlasnik televizije telefonski dobili pretnju od članova DPA da će biti likvidirani, a njihova TV stanica zapaljena, što bi se možda i desilo da policija nije brzo reagovala. A1 i Sitel televizija su nekoliko puta za vreme predsedničke kampanje bili isključeni iz struje, posebno u unutrašnjosti zemlje. To se dešavalo i posle izbora, kada je TV Sitel emitovao intervju sa Brankom Crvenkovskim, predsednikom najveće opozicione partije, a A1 informativno-debatnu emisiju "Pregled", koja očigledno nije bila po ukusu vlasti.

Posle svega, niko više ne spominje lokalne izbore, niti ono što je životno za građane - ulično osvetljenje, puteve, vodu u gradovima i selima i slično. U žiži interesa je smena vlasti, dok

su građani bukvalno u haosu – ne znaju o čemu se radi, o lokalnim ili parlamentarnim izborima, ili pak političkom obračunu između dva glavna politička neprijatelja u Makedoniji - VMRO-DPMNE i SDSM. Jedno je ipak potpuno jasno - da se politička borba vodi preko leđa bespomoćnih građana. Čak se oni i vređaju. Za potparola DA Slobodana Čašule svi oni građani što učestvuju na političkim mitinzima su samo “rulja”.

Naravno, još uvek se spominje potreba donošenja Zakona o informisanju kao svojevrsne zaštite od pritisaka što ih nezavisni i opozicioni mediji trpe od vlasti. Međutim, upravo predlog ovog zakona je bio dočekan na nož od većeg broja medija u Makedoniji sa obrazloženjem da takav kakav je ne garantuje već naprotiv ograničava njihovu slobodu.

Umesto zaključka

I maloj deci je jasno da vlast uoči izbora čini poteze koji mogu da se protumače kao politička propaganda i sakupljanje izbornih poena. Ipak, čini se da to što je vlast za vreme ovih lokalnih izbora puštala u pogon fabrike, vodovode ili nove puteve jeste samo “mačji kašalj” u odnosu na ono što su radili njezini državni činovnici. Ako je tačno da je vlast još pre dve godine najavila reviziju privatizacije nekoliko velikih kompanija u zemlji kao što su Alkaloid, Feršped, Sileks i druge, zašto je to je sprovela baš za vreme izborne kampanje? Ako je tačno da je rešenje za rušenje Kanala 5 doneto još u januaru mesecu ove godine, zašto je trebalo čekati da se ono uruči kompaniji na ruke u jeku kampanje? Ako je tačno da je NIP “Denes” utajio porez državi i to maja meseca ove godine, zašto odmah nije blokiran njegov račun već sada, za vreme izbora?

Zgrada A1 televizije nije srušena i još uvek nesmetano obavlja svoj rad. Novi objekat TV Kanal 5 nije srušen, a redakcija još uvek radi u prostorijama starog objekta. Listovi “Denes” i “Makedonija denes” redovno izlaze, a da li su platili porez nema nikakvih informacija. Nedeljnik “Start”, isto tako, nesmetano izlazi, iako ga je napustio veći deo novinara koji su formirali novi nedeljni list - ZUM. Ostaje dilema da li je ovo bio samo političko-marketinški trik ili generalna proba za postizbornu premijeru. U očekivanju nastavka građani su izašli na birališta da izaberu svoju lokalnu vlast. Možda će rezultati glasanja rešiti ovu dilemu. Ili možda ipak ne?

Do zaključenja ovog broja “Novosti” rezultati glasanja još nisu poznati. Mediji se bave incidentima na dan izbora (osam ranjenih Albanaca u Debru), očekujući da opštinske izborne komisije izvese na oglasne table u svojim sedištim rezultate izbora. Drugi krug je za dvije nedelje. OBSE, koji je nadgledao izbore. je objavio da “izbori nisu u potpunosti zadovoljili određene međunarodne kriterije”.

(Vesna Šopar, Skopje)

Vijesti

IMC kaznio četiri medija

Nezavisna komisija za medije je novčano kaznila četiri bh. medija. Televizija Kanal S sa Pala i RTV Bosne i Hercegovine su kažnjene sa po 5.000 KM. Kanal S je 29. augusta emitovao dokumentarni program «Istina o Markalama», te na taj način prekršio više članova IMC-ovog Kodeksa koji se odnose na pristojnost, uljudnost, pravedno i nepristrasno uređivanje programa i emitovanje lažnog i varljivog materijala.

RTVBiH je u više navrata prekoračila predviđeno vrijeme po satu za emitovanje reklamnih programa. Članom 15.c Kodeksa predviđeno je maksimalno vrijeme od četiri minute po satu za reklamiranje, dok je ova kuća u periodu između 21. i 27. jula ove godine emitovala reklame u trajanju od minimalno 4:23 minute i maksimalno 9:10 minuta.

Odbor za implementaciju IMC-a je izrekao novčanu kaznu od iznosu od 1.000 KM RTV Srebrenici zbog povrede člana o «Pravednom i nepristrasnom uređivanju programa», jer su

promovirali određene političke partije na štetu ostalih, dok je Hrvatska radio-postaja Mostar takođe kažnjena sa 1.000 KM, jer je - kao i RTVBiH - prekoračila predviđeno vrijeme po satu za reklamne spotove u minimalnom trajanju od 7:02 i maksimalnom trajanju od 10:30 minuta.

U Tuzlanskom kantonu 8 TV i 24 lokalne radio-stanice

Po pisanju «Oslobođenja», na području Tuzlanskog kantona rade trideset i dva javna medija. Od toga je osam TV kuća i 24 lokalne radio-stanice. Sve TV kuće su lokalnog karaktera, dok je jedino RTV Tuzlanskog kantona registrovana kao kantonalna.

Interesantan je podatak da 90 posto medija u ovom Kantonu preuzima informativne programe stranih stanica (DW, VOA).

Što se tiče štampanih medija, na području Tuzlanskog kantona ih je ukupno 23. «Oglasnik TK» izlazi sedmično, dok je «Front slobode» petnaestodnevni list. Ostali se štampaju mjesečno i dvomjesečno. Nema nijednog dnevnog lista.

«Oslobođenje» dalje navodi da mediji ovoga Kantona do sada niti jednom nisu bili kažnjeni od strane Nezavisne komisije za medije.

Nagrade u «Oslobođenju»

Povodom 30. augusta, Dana lista «Oslobođenje», Upravni odbor i redakcijski kolegij ovog lista su dodijelili novinarske nagrade ove kuće za 2000. godinu. Dobitnici nagrade za životno djelo «30. august» su Nusret Banjanović i Faruk Midžić. Novinarske nagrade za 2000. godinu dobili su Senka Kurtović, Ramo Kolar i Azhar Kalamujić.

Nusret Banjanović je dugogodišnji novinar «Oslobođenja» koji je cio radni vijek posvetio praćenju razvoja poljoprivrede u BiH, dok je dopisnik «Oslobođenja» Faruk Midžić, iz Zenice, ostvario zapažene rezultate prateći crnu metalurgiju i njen razvoj u Zenici, te pišući životne priče metalaca i rudara.

Do daljnjeg nema novih medijskih zakona u RS

Narodna skupština Republike Srpske je trebalo 7. septembra da raspravlja o Prijedlogu zakona o javnom informisanju i Prijedlogu zakona o Radio-televiziji RS. Međutim, oba prijedloga su povučena iz skupštinske procedure. Ostoja Kremenović, predsjednik NS RS, je izjavio da je ovakva odluka donesena zbog neophodnog dodatnog usaglašavanja pojedinih rješenja prijedloga.

Visoki predstavnik je u više navrata protekle dvije godine insistirao na donošenju ovih zakona koji treba da budu u skladu sa međunarodnim standardima. Zbog nepoštivanja zadatih rokova u avgustu prošle godine on je nametnuo izmjene i dopune Zakona o RTV RS kojima su izvršene najneophodnije promjene u ranijem zakonu, uključujući i promjenu imena Srpska RTV u RTV Republike Srpske.

Savjet Media plan Instituta:

Prof. dr. Muhamed Nuhić, Hamza Bakšić (Sarajevo); Perica Vučinić (Banja Luka); mr. Lenart Šetinc (Ljubljana); prof. dr. Mario Plenković (Zagreb); mr. Louis de la Ronciere (Paris); mr. Aleksandar Todorović (Montreux); prof. dr. Slavo Kukić (Mostar); prof. dr. Miroljub Radojković (Beograd).